

Uppföljning av avtal för folkhälsoinsatser i stadsdel Norra Hisingen 2022

Göteborgs Stad, socialförvaltningen Hisingen och Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNG) har tecknat avtal om lokalt folkhälsoarbete från 1 januari 2021 till 31 december 2022. Med grund i parternas mål- och inriktning formuleras en handlingsplan för det lokala folkhälsoarbetet. Den ska även följa de målområden och dokument som anges i avtalet:

- Göteborgs Stads styrdokument för folkhälsoarbete (budget, Göteborgs Stads program för en jämlik stad med flera)
- Västra Götalandsregionens styrdokument för folkhälsoarbete (budget, regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 med flera)
- Mål- och inriktningsdokument för HSN

Handlingsplanen anger folkhälsoarbetets riktning och innehåller insatser som ska bidra till det övergripande målet att uppnå en jämlik hälsa i befolkningen. Detta ska ske utifrån ett rättighetsbaserat arbete med vägledning av FN:s konvention om barnets rättigheter samt mänskliga rättigheter. Arbetet med att förbättra folkhälsan kräver gemensamma insatser och samverkan mellan olika nivåer och olika huvudmän. Det lokala arbetet sker i bred samverkan med olika samhällsaktörer. Handlingsplanen fastställs och revideras årligen i samband med gemensamt presidiummöte eller annat likvärdigt politiskt dialogforum.

Instruktioner

Beskriv kortfattat insatser under året utifrån handlingsplanens prioriterade områden.

Om det finns ytterligare dokumentation som genomförts inom ramen för avtalet, exempelvis projekt, utvärderingar, verksamhetsberättelser kan dessa bifogas.

Uppföljningen skickas till Koncernkontoret, Västra Götalandsregionen genom hsn.goteborg@vgregion.se senast den 1 februari 2023.

1. Prioriterade områden i den lokala handlingsplanen

Norra Hisingen är ett geografiskt stort område där stad möter landsbygd och består av åtta primärområden – Brunnsbo, Backa, Skälltorp, Skogome, Tuve, Säve, Kärra och Rödbo. Det finns betydande skillnader i hälsa och livsvillkor mellan lokala områden och Norra Hisingen har socioekonomiskt utsatta områden där vi riktar många av insatserna – delar av Backa, Brunnsbo och Skälltorp. Där finns en högre andel med relativt låg utbildningsgrad, låga inkomster och högre andel barnhushåll i relativ fattigdom samt högre ohälsotal än genomsnittet för Göteborg. Även inom primärområdena finns stora skillnader i hälsa och livsvillkor där de som äger sitt hus har dubbelt så hög inkomst än de som hyr sin bostad: Stadsdelen har flera skolor där andelen elever som går ut 9:an med godkända betyg är lägre än snittet för Göteborg. Andelen med eftergymnasial bakgrund är betydligt lägre i hela Norra Hisingen jämfört med medelsnittet för hela staden, även i de områden som har höga inkomster.

Under 2022 fokuserades folkhälsoinsatserna på Norra Hisingen framför allt till följande satsningar. Insatsernas koppling till respektive målområde beskrivs i tabellen nedan.

Prioriterade områden	Ge varje barn en god start i livet	Fortsätt ge barn goda förutsättningar genom skolåren	Den psykiska ohälsan ska minska	Skapa hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen	Skapa förutsättningar för åldrande med livskvalitet
Strategier/Insatser					
Hallbibliotek på Tuve fritidsgård	X	X			
Simskola för barn	X				
Mellanmål Ellen Key-skolan/Lights On		X			
Samverkan med RF SISU för fysisk aktivitet	X	X			
Jobbcoach			X		
Invånarguider				X	
Suicidprevention för äldre					X
Utveckla insatser för att motverka ensamhet hos äldre samt främja hälsa					X

Prioriterat område: Ge varje barn en god start i livet

INSATSER

Hallbibliotek på Tuve fritidsgård

Stadsdelsförvaltningen Norra Hisingen hade sedan tidigare tillsammans med Kulturförvaltningen samarbete kring kapprumbibliotek (numera kallad hallbibliotek) på ett antal socialkontor, förskolor, öppna förskolor och BVC inom områdena Kärra, Tuve, Backa och Brunnsbo. Kulturförvaltningen tillsammans med Förskoleförvaltningen beslutade under 2022 att istället jobba med projektet [Läs hjärta förskola](#) som en läsfrämjande satsning i samverkan med lokala folkbibliotek och förskolor. Mot bakgrund av det beslutades att inte längre erbjuda nya hallbibliotek eller fylla på befintliga utan i stället hänvisa förskolor till att ansöka om medverkan i Läs hjärta förskola. Under 2022 har det i stället köpts in böcker till ett nytt hallbibliotek på Tuve fritidsgård som efterfrågat böcker till barn och unga i samband med sin verksamhet.

Aktörer

Tuve fritidsgård, Socialförvaltningen Hisingen

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Hallbiblioteken är läsfrämjande, språkstimulerande, integrationsfrämjande och ger tillgång till böcker. Insatsen på Tuves fritidsgård når i huvudsak barn och unga och gör böcker tillgängliga på fler ytor än biblioteket. Insatsen sänker trösklarna för att låna böcker, då de inte omgärdas av samma låneregler eller kräver att man besöker ett bibliotek under dess öppettider. Insatsen har varit uppskattad men som tidigare erfarenheter visar på krävs ett kontinuerligt arbete med hallbiblioteken i form av påfyllning och underhåll av själva böckerna, kompetenshöjande insatser för personal för att de ska kunna prata om böcker, läsning och språkutveckling med målgruppen.

Simskola för barn

Simundervisning för barn på Lundbybadet och i Kärra simhall hösten 2022 samt intensivkurs på Lundbybadet i juni. Höstterminen omfattade 13–15 lektioner och pågick 1 gång/vecka. Deltagarna i simskolan var i åldrarna 5–12 år. Utöver vanlig simundervisning fanns även kursen *Krabban med vuxen*, där barn och vuxen deltar i undervisningen tillsammans. Genom övning och lek tränades vattensäkerhet tillsammans med en vuxen. Eleverna var i åldern 3–5 år.

Intensivsimskolan på Lundbybadet i juni pågick varje vardag i två veckor, totalt 9 lektioner. Insatsen gjordes i Hisingensområdet med fokus på Biskopsgården, Backa/Brunnsbo och delar av Lundby.

Samtliga grupper var fullbokade och rekrytering av deltagare riktades till fokusområdena. Från Norra Hisingen har 39 deltagare varit del av insatsen.

Aktör

Svenska Livräddningssällskapet (SLS)

Vilka var de viktiga effekterna (resultat/lärdomar) av insatsen?

Behovet av simundervisning är stort och då särskilt till kurser låga trösklar, t.ex. med låg eller ingen avgift och enkelt att ta sig till/från simhall. Många familjer i fokusområdena har inte råd att betala kursavgift för simskola, denna insats har därför möjliggjort för att allt fler kan ta del av simundervisning, lära sig simma samt förbättra befintliga kunskaper. Eleverna gjorde stora framsteg med sin simteknik och vattenvana. I förlängningen är detta en viktig insats som bidrar till att fler barn

har förutsättningar för att klara skolidrottens betygsriterier samt möjliggör för en aktiv fritid. Att vara simkunnig är allas rättighet! Att på ett säkert och tryggt sätt kunna vistas tillsammans med andra vid våra närliggande vatten är livskvalité. Simkunnighet skapar delaktighet och en känsla av samhörighet. Simning är också motion vilket är viktigt ur ett hälsofrämjande perspektiv.

Prioriterat område: Ge barn fortsatt goda förutsättningar genom skolåren

INSATSER

Mellanmål och Mat och prat på Ellen Key-skolan/Lights On

Under 2022 har Lights on (även kallat *Skola som arena* på andra platser) startat upp på Ellen Key skolan i Backa Röd. Satsningen innebär ett trygghetsfrämjande, relationsskapande, erbjuda positiva sammanhang och meningsfull fritid enligt uppdrag och satsning i Backa Röd. Syftet med verksamheten är bland annat att främja fysisk aktivitet och skapa meningsfulla fritidsaktiviteter för och tillsammans med invånare i och runt Backa Röd. Syftet är även att möjliggöra för unga och vuxna från närområdet att växa och utvecklas som ledare och mentorer och på så sätt bli positiva förebilder för närområdet. För att få fler barn att stanna till aktiviteterna som hålls på eftermiddagarna, inom ramen för satsningen Lights on, erbjuds gratis mellanmål till alla barn efter skoltid. Detta för att barnen får lättare att koncentrera sig och har mer energi för aktiviteterna. Under 2022 har detta även utvecklats till två tillfällen med *Mat och prat*, där föräldrar och barn bjudits in till en tematräff under hösten med samtal kring mat.

Målgrupper var primärt mellanstadiebarn, dvs 10–13 åringar, i Backa och även deras familjer. Information har spridits via skolans informationsplattform, affischer i klassrum, på skolan och i området. Affischer och information har även spridits av samarbetspartners som lokala bostadsbolag, fritidsverksamheten och andra aktörer i området. Möten med målgruppen på bland annat torgdagar och andra evenemang har viktiga för att nå dem, samt att de själva delat sina erfarenheter med andra som ökat deltagandet.

Aktör:

Lights on på Ellen Key-skolan

Vilka är de viktiga effekterna (resultat/lärdomar) av insatsen?

Mellanmålen har blivit en naturlig samlingspunkt för barnen. Insatsen möjliggör för att fler barn besöker aktiviteter inom ramen för Lights On, eftersom de inte behöver gå hem emellan för att äta mellanmål. *Mat & Prat*-träffen blev ett välbesökt evenemang och maten blev en central punkt att samlas kring. Samtalet kring "bra mat för stora och små" engagerade. Insatsen har gett viktiga lärdomar om mat som knutpunkt, både för deltagarna och som lärdom för kommande evenemang. Det verkar vara ett bra koncept att bjuda på mat och erbjuda aktiviteter för barn samtidigt som vårdnadshavare får möjlighet att delta i föreläsning och samtal som rör deras föräldraskap.

Stadenövergripande IOP-avtal med RF-SISU med tillhörande underavtal

Göteborgs Stad och RF-SISU Västra Götaland (Riksidrottsförbundet Västra Götaland och SISU idrottsutbildarna) har under många år samverkat för barn och ungas hälsa och utvecklande av föreningsidrott. I Göteborgs stad finns ett gemensamt Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med RF-SISU, vilka i sin tur har lokala avtal och samverkansstrukturer. Det övergripande syftet med partnerskapet i detta IOP är att genom samlade insatser skapa förutsättningar för förbättrad hälsa, meningsfull fritid, ökad trygghet och förbättrade skolresultat för barn och unga i Göteborg.

Inom ramen för detta arbete har folkhälsomedel stöttat följande aktiviteter i området:

- Kvällsidrott: Ellen Key-skolan (fredagar 16–19), Skälltorpsskolan (lördagar 19–22)
- Girls Games: Ellen Keyskolan (lördagar 16–19)
- Fritidsidrott: Backaskolan (14.30-16.30)
- Event (Easter Games, Summer Games, Girls Games, Xmas Games)
- Pop Up Games
- Open Court (gratis prova på)
- Kostföreläsning + Open Court på Ellen Keyskolan
- Möten med föreningar
- Ledarutbildningar
- Street Games Academy: Ellen Keyskolan med Hisingsbacka FC (fysisk aktivitet och studiestöd)

Aktörer

Dessa har ingått i avtalet: RF-SISU, Fritid, Lights on på Ellen Key-skolan, Idrott och föreningsförvaltningen, därutöver har samverkan skett med:

- Lights On- Ellen Keyskolan, särskilt kring lågtröskelverksamhet, marknadsföring, Street Games Academy.
- Bostadsbolag: Poseidon, Familjebostäder. Samverkar kring insatser, event och marknadsföring.
- Föreningen Passalen, deltagit i Girls Games på Ellen Keyskolan. Öppnar upp verksamheten för personer med funktionsvariationer.

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Insatserna har tillsammans lett till ökad rörelse och en meningsfull fritid för barn och unga i området, särskilt genom kvällsidrotten och Pop Up på sommaren. Insatsen har gett barn och unga möjlighet att testa på och upptäcka idrotter utan att det krävt ekonomi, ta sig till någon annan plats eller annan större ansträngning. Verksamheten har sänkt trösklarna för att upptäcka nya idrotter. Samtidigt som det sociala perspektivet har stärkts, t.ex. genom studiestöd och positiva sammanhang som tillförts området.

Insatsen har även stärkt civilsamhället och föreningslivet, i och med skapandet av sociala arenor och mötesplatser med fokus på rörelse, idrott och gemenskap. Men även skapar möjlighet för föreningar att bygga relationer till barn och unga, vilket i sin tur kan ha bäring på barnens långsiktiga engagemang.

Prioriterat område: Den psykiska ohälsan ska minska

INSATSER

Jobbcoach

Med bakgrund av att det finns behov av stöd till invånare när det kommer till att söka arbete påbörjades det under 2021 en satsning med jobbcoachning i Biskopsgården. Fokus i verksamheten är att stötta i CV-skrivande, intervjuträna och definiera mål och vägar dit. Behovet finns i flera områden på Hisingen och under verksamheten etablerades även i Backa under 2022. Verksamheten sker i samverkan mellan Socialförvaltningen Hisingen, de lokala medborgarkontoren/förvaltningen för demokrati och medborgarsservice, lokala bostadsbolag samt den ideella föreningen Forum Skill.

I samverkansmöten med alla berörda aktörer har fokus på måluppfyllnad styrt arbetet framåt. Partnerskapet har inneburit att vi använt våra nätverk för att nå prioriterade grupper. Marknadsföring har skett via flyers, posters och på digitala plattformar. Jobbcoacherna sitter på medborgarkontoren och bibliotek och träffar på så sätt målgruppen när de besöker lokalen för ett annat ärende. Mun till mun-metoden och också en starkt bidragande orsak till att tiderna snabbt blir uppbokade. Under jan-nov har vi haft 270 besökare

Aktörer:

Socialförvaltningen Hisingen, de lokala medborgarkontoren/förvaltningen för demokrati och medborgarsservice, Bostads AB Poseidon samt Forum Skill.

Vilka är de främsta effekterna (resultat/lärdomar av insatserna)?

En lärdom av insatsen är att närhetsprincipen har haft stor betydelse för det stora intresse som jobbcoacherna erfarit. Att det är lätt att boka och att de får träffa samma person varje gång skapar stor tillit. En utmaning har varit att tiderna blir snabbt uppbokade 2–3 veckor i förtid och att det då är lätt att glömma av sin tid. Coacherna har börjat med att ringa och sms för att säkerställa att de vill och kan komma annars går tiden till någon annan sökande.

Prioriterat område: Skapa hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen

INSATSER:

Invånarguider

År 2019 utvecklade Göteborgs Stad en ny kommunikationskanal och metod i Biskopsgården för att öka biskopsgårdsbornas möjligheter att påverka sina liv och samhällsutveckling. Metoden kommer från konceptet med demokratiambassadörer som fanns i Biskopsgården inför valen 2014 och 2018. Personer med olika kompetenser som bodde i området anställdes för att sprida information och få fler att rösta i de allmänna valen. Demokratiambassadörerna hade god lokal kännedom, ett etablerat nätverk och talade de stora språken i området. De kunde snabbt nå ut med information, främst via det personliga mötet. 2019–2021 utvecklade man metoden inom ramen av projektet Biskopsgårdens invånarguider. Detta projekt utvärderas och visade på en positiv trend vilket ledde till att man 2022 valde att utveckla metoden och testa den i flera områden på Hisingen.

För att ta reda på vilka områden på Hisingen som kan ha nytta av metoden invånarguider gick man igenom Göteborg stads jämlikhetsrapporter, socialförvaltningen Hisingens Lokala utvecklingsprogram och intervjuer med utvecklingsledare folkhälsa, tillhörande socialförvaltningen Hisingen. Utifrån den insamlingen valdes ett antal centrala socioekonomiska mått ut för att identifiera områden på Hisingen som kan ha nytta av metoden invånarguider. Utvalda mått har varit inkomst, utbildning, arbetslöshet och valdeltagande.

Biskopsgården: Fyra av fem primärområden som utgör Biskopsgården har en högre andel arbetslösa, lågutbildade och låginkomsttagare jämfört med göteborgssnittet. Det femte området, Jättesten, har liksom övriga områden högre andel arbetslösa och lågutbildade men samma andel låginkomsttagare som övriga Göteborg. 2018 var valdeltagandet i Biskopsgården betydligt lägre, särskilt i norra Biskopsgården. Där röstade enbart 56 % i riksdagsvalet, jämfört med snittet i staden 84 %.

Backa: I Backaområdet utmärker sig primärområdena Brunnsbo, Backa och Skälltorp som har högre andel arbetslösa, lågutbildade och låginkomsttagare än göteborgsnittet. I riksdagsvalet 2018 var valdeltagandet i alla tre primärområden lägre än i övriga staden.

Tuve-Säve: Tuve-Säve är ett stort geografiskt mellanområde som ligger ungefär på snittet i socioekonomisk statistik men det finns skillnader mellan Tuve och Säve. Tuve har vissa socioekonomiska riskfaktorer som inte faller inom ramen för projektet och i Tuve utmärker sig området Norumshöjd med särskilt lågt valdeltagande. Där röstade endast 69 % i riksvalet 2018, jämfört med stadens snitt 84 %.

Lundby: Primärområdet Rambergsstaden har högre andel låginkomsttagare och arbetslösa men färre lågutbildade än i övriga staden. 2018 röstade 80 % i Rambergsstaden och enbart 67 % i valdistriktet södra Rambergsstaden. Primärområdet Kvillebäcken har fler arbetslösa men färre lågutbildade och låginkomsttagare jämfört med göteborgssnittet. Här sammanfaller flera socioekonomiska riskfaktorer på basområdesnivå och 2018 röstade 78 % av väljarna i Kvillebäcken.

Utifrån ovan redovisad statistik och information väljs följande områden:

- Biskopsgården – samtliga primärområden
- Backa – Backa, Brunnsbo och Skälltorp
- Tuve – Norumshöjd
- Centrala Lundby – Rambergsstaden och Kvillebäcken

Under 2022 har 7 - 5 invånarguider arbetat med fokus på Backa. Sista halvåret har det varit 5 invånarguider i området Backa. Dessa guider har varit mellan 25–55 år och utöver svenska har de kunnat informera på 5 andra språk (persiska, arabiska, turkiska, sorani och tigrinja). Backa är ett nytt geografiskt område för metoden och projektet. Tack vare koordinators goda lokal kännedom och nätverk har väldigt bra arbete kunnat genomföras även om det har varit väldigt få guider att arbeta med.

Aktörer:

Demokrati och medborgarservice, i samverkan med Socialförvaltningen Hisingen

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Invånarperspektiv: Att metoden ger effekt i form av att ny kunskap om och till invånarna ges och att fler känner igenom guiderna och känner sig trygga med dem.

Staden-internt perspektiv: Projektledningen tillsammans med andra verksamheter ser invånarguidernas arbete som viktigt och värdefullt för de olika verksamheterna. Ett sätt att ytterligare tillgodogöra de erfarenheter kunskaper som invånarguiderna byggt upp genom sitt utåtriktade arbete är att involvera dem mer i planeringen av verksamheten och uppdragen som de arbetar med.

Sommar i Backa

Sommar i Backa var ett samverkansprojekt mellan Socialförvaltningen Hisingen, Bostads AB Poseidon, RF SISU, Idrott och föreningsförvaltningen och Hisingen FC. Projektet reglerades via ett gemensamt framtaget IOP. Inspiration är hämtat ur satsningen Bonnier Hoops, som under flera år varit en verksamhet för barn och unga under sommarlovet i bland annat Biskopsgården. *Sommar i Backa* bidrog till en öppen och tillgänglig mötesplats för barn, ungdomar och familjer under nio

veckor, i gemensam regi av ovanstående aktörer. Mötesplatsen har vart öppen fem dagar per vecka 12.00-18.00 under perioden 13/6 till 12/8.

Mötesplatsen stod på fyra ben:

- Utlåning av aktivitetsmaterial
- RF-SISU:s stationära Pop-up verksamhet
- Aktiviteter genomförda av föreningar/aktörer
- Trygg plats att spendera sitt sommarlov på för målgruppen.

Genom *Sommar i Backa* skulle också unga tjejer utbildas till dansinstruktörer, i samverkan med Idrott och föreningsförvaltningen. De skulle i sin tur hålla i danspass som aktivitet under sommaren och hösten 2022, både i IoFFs olika anläggningar och på andra platser runt om på Hisingen. Detta bland annat eftersom dans som aktivitet efterfrågas av många unga tjejer som idag inte tar del av befintlig fritidsverksamhet. Detta har tyvärr inte kunnat genomföras eftersom Idrott och föreningsförvaltningen inte haft möjlighet att utbilda i dans specifikt. Socialförvaltningen Hisingen har arbetat med att försöka lösa utbildningsinsatsen på annat sätt ihop med civilsamhället eller annan aktör men på grund av hög arbetsbelastning och brist på aktörer som velat genomföra inte kunnat lösa ut detta under 2022.

Aktörer

Bostads AB Poseidon, Socialförvaltningen Hisingens fritidsverksamhet, Lights on på Ellen Key-skolan, Hisingen FC, RF-SISU.

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Verksamheten erbjöd en trygg mötesplats med vuxen personal, måndag till fredag, där kulturinslag och rörelseaktiviteter med låg tröskel samsades under hela sommaren. Därigenom har barn, unga och föräldrar fått möjlighet att, i sitt närområde, ta del av kostnadsfri verksamhet med låg tröskel som komplement till annan fritidsverksamhet. Genom verksamheten har också boende fått ta del av professionell kulturverksamhet. Verksamheten har också möjliggjort för flera feriejobb för unga. I och med att mötesplatsen vart öppen varje vardag och bemannats har det även utgjort en plattform och infrastruktur för bland annat spridning av valstärkande arbete genom demokratiguider och andra funktioner i staden att synas på ett lättillgängligt sätt.

Kulturverksamhet

Det finns ett stort behov av att skapa hälsofrämjande aktiviteter för unga flickor på hela Hisingen. Något som har identifierats saknas är kulturaktörer som anordnar kulturverksamhet för att skapa delaktighet, tillit och meningsfull fritid. Av den bakgrunden har ett samarbete mellan den idéburen organisationen Meeting plays och förvaltningens mötesplats Communitycenter inletts under 2022. Syftet har varit att skapa mer kulturverksamhet och göra området tryggt och levande kvällstid i Brunnsbo.

Meeting Plays och Community center Brunnsbo har tillsammans skapat en Familjefest i december 2021 och en Vinterfest i december 2022. Det finns ett värde i att göra kulturarrangemang återkommande så att folk börjar märka hur Community center jobbar under året. I maj arrangerades Brunnsbofesten (dock inte ihop med Meeting Plays). Nu är det flera som känner till att det arrangeras både stora och små events och aktiviteter i huset eller i dess närhet.

Utanför huset – på baksidan ställdes en husvagn och en eldplats för att locka folk att komma förbi och för att på ett nyskapande sätt öka vuxennärvaron utomhus.

Aktörer

Socialförvaltningen Hisingengenom Community center Brunnsbo samt förening Meeting Plays.

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

En social mötesplats för flera personer som var nyanlända, från Ukraina, Iran, Indien och Afghanistan till exempel. Det var fint och tydligt att kunna säga "kom på tisdag klockan fem". Då visste man att det fanns aktivitet för vuxna och barn. Det var oväntat att det var så många nyinflyttade som hittade till aktiviteterna.

Behovet av mötesplats att träffa andra är stort. Även behovet att kunna **ta med sina barn** för att göra något tillsammans med andra. Detta har blivit extra tydligt av årets insatser.

Citat från verksamhetens besökare:

"Jag har hittat ett fritidsintresse, jag har roligt, kan dansa och skratta"
(mamma med tre barn)

"It's a stress release that I can bring my kids here"

Nya individer har hittat till Community center Brunnsbo med anledning av de utåtriktade arrangemangen. Några kom nyfiket fram till elden och husvagnen för att fråga vad som var på gång. De blev sedan lotsade in i huset, till aktiviteten och workshopen.

Samverkan med föreningen Meeting Plays bidragit genom sitt nätverk och personliga kontakter nådde ytterligare fler personer.

Workshopen/aktiviteterna var både barn- och vuxenvänliga.

Viktigt och bra för att samverkan ska fungera är att ha ett gemensamt mål att jobba inför: Vinterfesten och ljusparad!

Prioriterat område: Skapa förutsättningar för äldre med livskvalitet

INSATSER:

Suicidprevention äldre

Behovet av främjande och förebyggande insatser för äldres psykiska hälsa är stort på hela Hisingen. Verksamhetschefer inom hemtjänst och utvecklingsledare folkhälsa på Hisingen har tillsammans identifierat psykisk hälsa hos personer som beviljats hemtjänst som en prioriterad fråga att jobba med tillsammans. Under 2021 utbildades fem instruktörer inom metoden MHFA/Första hjälpen till psykisk hälsa Äldre. Under 2022 utbildade i dessa instruktörer personal inom hemtjänsten på Hisingen som inte tidigare utbildats. Insatsen bekostas gemensamt av Äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen (fortsatt ÄVO) och folkhälsomedel från alla tre avtal på Hisingen. ÄVO står även för de praktiska förutsättningarna, som lokaler, resurser för administration osv. Folkhälsomedlen möjliggör för ÄVO att bekosta löne- samt vikariekostnader för instruktörernas arbetstid med att planera, genomföra och utvärdera utbildningarna samt för att bidra till vikariekostnader för personalen som deltar i utbildningarna, kostnader för material och ev andra kostnader i samband med utbildningarna.

Det är ca 40 medarbetare som under 2022 har genomgått utbildningen. Målet med utbildningen är skapa en långsiktigt hållbar struktur för nuvarande och kommande personal inom hemtjänst på hela Hisingen.

Aktörer:

Äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen, vård- och omsorgspersonal inom hemtjänst, omsorgshandledare samt enhetschefer.

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Utbildningen har fått ett stort genomslag bland personalen. Den är mycket uppskattad. Den har stärkt medarbetarna i att möta personer i deras vardag för att identifiera tecken på psykisk ohälsa och att förebygga detta. Medarbetarna har fått kunskaper i när man ska gå vidare med problem som de identifierar och fått kraft att våga lyfta problemen i gruppen och med andra professioner. Det har även gjort att flera omsorgstagare har fått stöd i att vidta olika åtgärder.

Att våga prata om psykisk hälsa och att det är viktigt att vi i hemtjänsten ska bidra till att förebygga ohälsa, detta har denna utbildning synliggjort och skapar förutsättningar för.

Utveckla insatser för att motverka ensamhet hos äldre samt främja hälsa

Hälsofrämjande och förebyggande verksamheten inom Äldre samt vård-och omsorgsförvaltningen har genomfört tre insatser under 2022:

- Uppsökande arbete i Backa och Brunnsbo i samarbete med bostadsbolaget Bostads AB Poseidon, Backa Röd (Hjalmarstugan)
- Prova på bordtennis tillsammans med utbildad bordtennistränare
- Graffitiworkshop på Röda stenskonsthall

Uppsökande arbete:

Seniorer har fått information om hälsofrämjande-och förebyggandes verksamhet och tagit del av aktiviteter. Seniorer som tidigare inte tagit del av verksamheten tidigare och som har störst behov av insatserna har nåtts i större utsträckning genom denna insats. Seniorer som nåtts har främst haft annan etnisk bakgrund än svensk.

Förhoppningen var att hitta seniorer med annan etnisk bakgrund för att öka mångfalden bland de som deltar i verksamheter och att de skulle fortsätta ta del av aktiviteter i verksamheten eller vill bli volontärer. Detta har insatsen lyckats med. En deltagarstyrd grupp med inriktning på gemenskap, rörelse och matlagning startar januari 2023 på Mötesplats Brunnsbo och en senior har blivit volontär.

Bordtennisträning:

Seniorer har vid två tillfällen fått prova på bordtennis med utbildad bordtennistränare. Därefter implementerades bordtennis som en fysisk aktivitet på mötesplats Brunnsbo och fyra seniorer tränar fortfarande bordtennis. Seniorerna har tidigare inte tagit del av verksamheten.

Graffitiworkshop:

Fyra seniorer deltog på graffitiworkshop på Röda Stens konsthall. Syfte var att öka intresset för att skapa, måla och handarbete. Seniorerna som deltog har tidigare inte tagit del av verksamheten.

Aktörer:

Hälsofrämjande och förebyggande verksamheten inom Äldre samt vård-och omsorgsförvaltningen

Vilka är de viktigaste effekterna (resultat/lärdomar) av insatserna?

Genom insatserna som genomförts har verksamheten bidragit till att bryta social isolering, förlänga kvarboende, skapa nya nätverk, skapa delaktighet och inflytande för seniorer i Göteborg.

Uppsökande arbete:

Information som har skett genom personliga möten och muntlig information har fungerat bra. Nyckelperson har varit en viktig länk för att nå ut med information. Vid behov har språkhjälp varit ett stöd.

Bordtennis och graffittiworkshop:

Genom att erbjuda prova på-tillfällen med utbildad bordtennistränare som inspirerade och gav kunskap ökade intresset från seniorerna att spela bordtennis. Det gav gruppen bra förutsättningar att fortsätta träna.

Till graffittiworkshopen fångade vi upp seniorer som ville prova på en ny målerimetod. Det var en bra ingång att presentera hälsofrämjande och förebyggande för seniorer som tidigare inte kände till verksamheten.

2. Utvecklingsområden i det lokala folkhälsoarbetet

Beskriv den lokala processen med folkhälsoråd/stadsutvecklingsråd eller liknande dialogforum där hälso- och sjukvårdsnämnden deltar

På Hisingen finns inget folkhälsoråd. Det finns inom förvaltningen ett samhällsutvecklingsråd med representanter för socialnämnd Hisingen och tjänstepersoner från förvaltningen, där folkhälsofrågor diskuteras. Här deltar inte hälso- och sjukvårdsnämnden för närvarande.

Dialogmöten mellan presidiet för Socialnämnd Hisingen och utvalda politiker från HSN Göteborg sker två gånger per år. Viktiga fokus är uppföljning och diskussion kring det lokala arbetet utifrån folkhälsoavtalet samt avtalet om familjecentral och familjecentrerat arbetssätt. Under 2022 hölls ett möte i maj och ett i december.

Beskriv hur det lokala folkhälsoarbetet (inom ramen för folkhälsoavtalet) bidragit till att öka andelen elever med fullföljda studier

Flera av våra insatser för barn och unga har som mål att bidra till fullföljda studier. Insatserna för att främja fysisk aktivitet och meningsfull fritid bidrar till ökade chanser för fullföljda studier. Rörelsesatsningen i skolan utbildar personal i rörelseförståelse vilket i sin tur bidrar till ökad koncentration och uppmärksamhet hos eleven samt till lugn och ro i klassrummet.

Redogör för om och hur det lokala folkhälsoarbetet utformats för att nå prioriterade grupper i syfte att minska skillnader i hälsa

Det lokala folkhälsoarbetet har utformats med fokus på utsatthet i livsvillkor och hälsa och därav har de flesta insatserna riktats mot prioriterade områden utifrån socioekonomi och lokala förutsättningar, bland annat vad gäller språk. Det finns flera exempel på insatser där sättet att arbeta anpassats efter input från deltagare/invånare, bland annat invånarguiderna och arbetet med tillit i lokala dialoger men även att erbjuda transport till simkurser för att öka deltagandet i simkurser vid behov. De insatser som planeras har i förväg diskuterats för att se till lokala utsatta grupper, bland annat unga med funktionsvariation i samverkan med Passalen då de kunnat följa sina deltagare till aktiviteter som är generella.

För att nå rätt målgrupp för arbete med Skola som arena och RF-SISU så har vi siktat in oss på skolor i ett socioekonomiskt utsatta område som Biskopsgården där vi sedan med hjälp av skolledning, lärare

och elevhälsan samarbetar för att nå ut till samtliga barn och även komma i kontakt med de som kanske behöver detta som mest.

På vilket sätt har arbetet med prioriterade grupper inflytande och delaktighet utvecklats och tagits tillvara?

Arbetet har visat på att det finns en hel del kvar att göra vad gäller att arbeta inkluderande och föra dialoger med utsatta grupper. Vi behöver satsa mer på att inkludera grupper i ett tidigt stadie kring behov, innehåll och genomförande av lokala insatser. Utbudet täcker inte dagens behov och under 2023 planeras bland annat att starta ett Hisingsövergripande nätverk för funktioner i Göteborgs stad, organisationer och föreningar som arbetar med barn och unga med funktionsvariation för att få en tydligare bild kring utbud och efterfrågan för målgruppen.

Inom arbetet med invånarguider har det även påbörjats ett arbete med att rekrytera invånarguider med romsk tillhörighet för att nå en nationell minoritet som är mycket utsatt vad gäller både livsvillkor och hälsa samt har ett mycket lågt förtroende mot myndigheter, hälso- och sjukvård samt Göteborgs stad.

3. Övrigt

Göteborgs stads tidigare omorganisation med nya förvaltningar som ersatt tidigare stadsdelsförvaltningar börjar skapa tydligare strukturer och samverkan än året innan. Detta år har Socialförvaltningen Hisingen i högre grad än tidigare gjort gemensamma insatser inom ramen för de tre samverkansavtalen. Vilket bidragit till effektivisering i viss mån, men även mer likvärdiga satsningar och potential till mer likvärdiga och jämlika insatser finns.

Eventuellt övriga kommentarer till uppföljningen

Det har i samband med uppföljningen och extra genomgång av den ekonomiska redovisningen har det framkommit att de medel som förts över från föregående år inte inkluderats i den totala budgeten för 2022. Därför har dessa ej varit fördelade i planerade och sedermera genomförda insatser. I och med att detta uppmärksammats först i samband med denna redovisning har kvarstående medel ej återbetalats HSN i korrekt summa. Hittills är sammanlagt 57 400 kr återbetalat i två olika betalningar (25 000 kr respektive 32 400 kr). Därför finns medel om en summa av 111 304 kr kvar att återbetala HSN.

4. Ekonomisk redovisning

	Budget 2022			Utfall 2022		
	HSN	SDN	Övrigt	HSN	SDN	Övrigt
Ingående medel från 2021	72 357 kr	72 357 kr				
UL Folkhälsa lön (inkl. lönebikostnader)	335 000 kr	335 000 kr		350 000 kr	350 000 kr	
Omkostnader (admin, kostnader, resor, kurser etc.)	0 kr	0 kr		500 kr	500 kr	
Folkhälsoinsatser enligt handlingsplanen:						
<i>Ge varje barn en god start i livet</i>	40 000 kr	40 000 kr		30 000 kr	30 000 kr	
<i>Ge barn fortsatt gosa förutsättningar genom skolåren</i>	190 000 kr	190 000 kr		182 000 kr	182 000 kr	
<i>Den psykiska ohälsan ska minska</i>	35 000 kr	35 000 kr		35 000 kr	35 000 kr	
<i>Skapa hälsofrämjande och hållbara livsmiljöer</i>	350 000 kr	350 000 kr		295 000 kr	295 000 kr	
<i>Skapa förutsättningar för åldrande med livskvalitet</i>	75 000 kr	75 000 kr		61 700 kr	61 700 kr	
Ej fördelade medel	26 047 kr	26 047 kr		500 kr	500 kr	
Summa:	1 123 404 kr	1 123 404 kr		954 700 kr	954 700 kr	
Återbetalning HSN	111 304 kr*					

* hittills är sammanlagt 57 400 kr återbetalat i två olika betalningar (25 000 kr respektive 32 400 kr), därefter har konstaterats att de ingående medlen från föregående år ej varit del av 2022 budgetering. Detta innebär att förvaltningen haft tillgång till medel som inte fördelats och därför inte heller använts under året. Därför finns medel om en summa av 111 304 kr kvar att återbetala HSN.